

Ved Kamtjern.

Foto: Erik Stabell

Med småbarn i sommerfjellet

Av SVEIN LOENG

Mange sukker vel oppgitt bare ved tanken. Til fjells med småbarn? Det høres unektelig, både strevsomt og masete ut. Minner fra utallige verbale sammenstøt i hjemlige omgivelser dukker fram.

Selvsagt er det ikke alltid like poetisk å ha de minste med på tur. Også de har sin dagsform, som ikke alltid er på topp. Dessuten er unger rare, som det så treffende er uttrykt, og de er i besittelse av en sterk vilje – eller vrangvilje, alt etter som en ser det.

La det likevel med en gang være sagt: mye avhenger av oss voksne; vår evne til å forstå og akseptere andre måter å gå fjelltur på. Du tvinges til å erkjenne et grunnprinsipp som framtrepende personer har erkjent før deg: Veien er målet. Du må åpne for kvalitetene langs løypa, ikke presse ned rutetidene mellom hyttene. For kvaliteter finnes det mange av, og ungene finner dem, hvis du lar dem få lov til det. Hva vi voksne gjerne betegner som rask, kan være umåtelig verdifullt og interessant for små barn. Og slike naturfenomener vi gjerne styrer utenom eller hopper over, vil barna helst plumpe rett uti.

Så bli ikke overrasket om første etappe stopper allerede etter hundre meter, for å plaske i bekken, kaste stein i vatnet, granske insekter og blomster eller samle småstein i lomma. Hele tida mens du står og småtripper og venter på avmarsj.

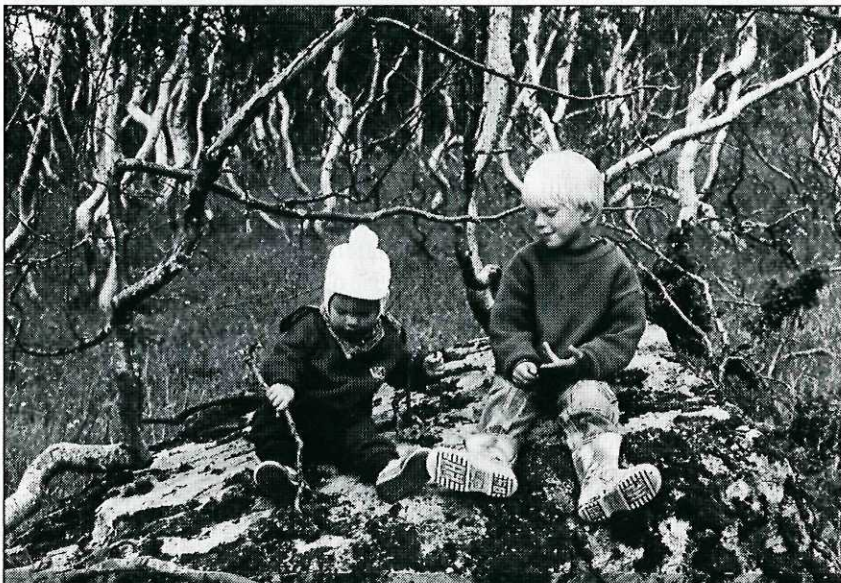
Du kan selvsagt kjefte og smelle for å få fortgang i det hele, men vil neppe oppnå noe positivt. Skal fjellturen bli en positiv erfaring og ikke en prestisjefyllt ørkenvandring, så er det nødvendig å ta hensyn til barnas mer eller mindre fornuftige krav til framdrift og aktivitet. Vi voksne må igjen lære oss å se verden fra andre vinkler – gjerne liggende eller krypende.

Dernede finner barna «småtteri» av umåtelig interesse; insekter vi knapt visste eksisterte; mose, stein og blader, kvist og kvas, i de fineste farger og underligste former. Har du evnen til innlevelse, kan det hende at du er den som foreslår pause neste gang, for å rote i lyng og mose. Du tvinges på kne av en ny måte å møte naturen på. Glemte er de mektige fjell i horisonten. Der du før trampet avgårde med tunge fjellsko, ligger du nå og åler etter en pinne som ligner på Knerten, eller en fjellets utgave av Maria fly-fly. Snart er det barna som spør om vi ikke skal gå videre.

Det er med andre ord en holdningsendring som må danne grunnlaget for en vellykket småbarnsferie i fjellet – selv om det ikke alltid er nok! Her har du med deg små mennesker som ennå ikke er ødelagt av hverdagslivets kav og mas, og som fremdeles har sansen for livets små gleder og spontane utfoldelser.

Her gjelder det å stake ut rett kurs!

Unger må få stoppe opp der de finner noe interessant, selv om det enda er langt igjen til snaufjellet.

Disse små gledene er sjelden forbundet med åndløs vandring fra hytte til hytte. Her trengs hyppige pauser, som ikke er forårsaket av dårlig fysikk, men manglende motivasjon. Motivasjonen er i det hele tatt et stikkord når en har med barn i fjellet. Fysikken holder utrolig, bare motivasjonen får dem til å bruke den.

Du kan forsåvidt la barna motivere seg selv, men må da være forberedt på at turen ikke nødvendigvis går dit du vil. For å motivere til vandring langs rødmerkede stier, kan det være nødvendig å gripe inn med målrettet motivasjon. Turisthytta etsteds der framme er gjerne for langt opp og fram i begynnelsen. Barna må ha mer kortsiktige mål å strekke seg etter. Mange småbarnsforeldre har vel utviklet sin egen motivasjonsvitenskap for å «lokke» sine små gjennom fjellheimen. Andre har kanskje brukt lite vitenskap for å «lokke» sine små gjennom fjellheimen. Andre har kanskje brukt lite vitenskap og mye tvang.

Visse krav må vi selvsagt stille for at dette skal bli en vandring fra hytte til hytte, og ikke en botaniseringstur til nærmeste fjellbjørkli eller et gjørmebad i myra. Barn har vanligvis ikke den store sansen for storslagen natur, men desto mer sans for de små detaljer og våte elementer. Dette er selvsagt lite forenlig med kravet om tørre, rene klær og jevn framdrift. Derfor er det sikrest å avlede oppmerksomheten fra endel slike åpenbare forsinkelser.

Neste år er barna ett år eldre og «fornuften» økende. Da er det kanskje storebror eller lillesøster som etterlyser fjellturen. Tenk deg 4-5 åringen som hekter kartmappa ned fra veggen og ber deg peke ut årets vandrerute. Et stort øyeblikk! Frøet som ble sådd har begynt å spire.